

GAZETA NARODOWA

Wychodzi codziennie o godzinie 4. popołudniu, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Przedpłata wynosi:

W MIEJSCU kwartalnie	4 zlr. 0 ct.
miesięcznie	1 " 0 "
Z przesyłką pocztową:	
miesięcznie w kraju	2 zlr. - ct.
w Monarchii austro-węgierskiej	6 " - "
do Prus i Niemiec	6 " - "
Francji	po 7 fr.
Belgii i Szwajcarii	50 ct.
Włoch, Turcji i krajów N. i S.	
Serbii	

Numer polecony kosztuje 10 ct.

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują

We LWOWIE biuro administracji „Gazety Nar.” ulica Kopernika liczbą 5. — Ogłoszenia w Paryżu przyjmują wyłącznie dla „Gazety Nar.” agencja pana Adama, Rue Clément 4, Paris; w Wiedniu Otto Maass, (Haasenstein & Vogler) nr. 10, Wallischgasse, A. Oppelik, Stadt, Stubenbastei 2. M. Duke, I. Riemergasse 13, Rudolf Mosse, Seilerstätte nr. 2, Henryk Schalk, 1, Wollzeile 11; Maurycy Stern, Wallzeile 22; G. L. Daus & Comp. w Frankfurtu b. M.; w Warszawie Rajchman et Frencler Senatorska 22; w Krakowie W. Kuliński.

OGŁOSZENIA przyjmują się za opłatą 6 ct. od miejsca objętości jednego wiersza drobnym drukiem. Reklam w rubryce „Nadesłane” 20 ct. od wiersza.

Od Administracji

„Gazety Narodowej”

Przedpłata wynosi:

we Lwowie:

rocznie 18 zlr.

półrocznie 9 „

kwartalnie 4 zlr. 50 ct.

miesięcznie 1 zlr. 50 ct.

Na prowincji z przesyłką pocztową:

rocznie 24 zlr.

półrocznie 12 „

kwartalnie 6 zlr.

miesięcznie 2 zlr.

Cena przedpłaty poza granicami Monarchii Austro-Węgierskiej jest umieszczona w nagłówku Gazety Narodowej.

Lwów d. 26. maja.

W sprawie naftowej telegrafują z Jasła d. 26. bm.: „Wobec niechęci i trudności, z jakimi delegacja Towarzystwa naftowego spotykają się w sferach rządowych, przemysłowców naszej okolicy porozumiewają się z przemysłowcami wschodniej części kraju, w celu wystąpienia do Wiednia wielkiej deputacji krajowej, która w Kole polskim i w rządzie sprawę poparta, a w razie potrzeby przedłożyła ją także samemu cesarzowi.”

Zdaje się, że pomyślny obrót dla naszego przemysłu naftowego wywoła wynik ankiety rzeczoznawców, która na niedzielę zwołała komisja cłowa Izby postów, a do czego znakomicie się przyczynił memoriał, przesłany przez prof. Radziszewskiego, kilkakrotnie wywody p. Szecepanowskiego, tudzież pytania stawiane przez postów p. Abrahamowicza, Wysockiego i Chameca.

Dokładnego sprawozdania z tej ankiety nie napotykamy nigdzie. Ogólny zarys podaje korespondent Czasu:

„Przebieg dzisiejszej ankiety był nierównie pomyślniejszy, niż to zwykle bywa. Rzut oka na całe obecne położenie przemysłu naftowego w Austrii, wypowiedziany z wielką wymową przez p. Szecepanowskiego, był nader pouczający dla obecnych członków parlamentu, z których niewiele miało przedtem sposobność obeznać się z bliższą z tą sprawą, a chociaż w dalszym ciągu nastąpiło to, co w podobnych wypadkach jest nieuniknionem i obszerna wywodziła się dyskusja, nie bez ostrych polemicznych zwrotów, to jednak nie można zaprzeczyć, iż po dzisiejszej ankiecie pozostał rezultat dodatni. Dotychczas wielu członków komisji nie dawało wiary twierdzeniom, choć z ust poważnych wychodzącym, że przywóz mieszaniny ciężkich olejów z destylarni odbywa się z Baku do Rijek w rozmiarach coraz wraźliwiej i że konkurencja ta szalbierska zagraża ostatecznie zagładzie kopalniom i destylarniom galicyjskim, a już teraz skarbowi austriackiemu ogromne przynosi szkody. Te fakty zostały skonstatowane i wszelką pod tym względem wątpliwość została usunięta.

„Dalej skonstatowano, że jeśli ten stan rzeczy potrwa i szafszonawy olej będzie miał tak, jak dotychczas, za minimalną opłatą swobodny wstęp do wspólnego z Węgrami obszaru cłowego, to podwyższenie cła nie wystarczy dla ochrony produkcji galicyjskiej, że zaś, gdyby importowany z zagranicy olej położono tam, gdzie przemysłowa w Galicji może się obejść bez podwyższe-

nia cła. Nakoniec skonstatowano, że jest sposób łatwy i niezawodny, sprawdzony w przeciągu dwóch godzin, czy olej importowany pod przybraną nazwą ropy jest rzeczywistym surowcem, czyli też mieszaniną. Co do tego ostatniego punktu, stanowiącego szkopuł główny w dotychczasowych a niejednokrotnie ponawianych rokowaniach między reprezentantami rządu a wyściami gal. Towarzystwa naftowego, poparł p. Szecepanowskiego bardzo skutecznie prof. Lieben, wielka w tych rzeczach powaga, nacelnik głównego laboratorium chemicznego, członek akademii umiejętności, człowiek nietylko dla rozległej wiedzy, ale także dla niezawisłości zdania szanowany powszechnie.

„Zdawałoby się więc, że dzisiejsza ankieta znacznie naprzód posunęła sprawę i ugładziła jej drogę do pomyślnego rozwiązania. Tryumf jednak byłby w tej chwili przedwczesnym. Nim jeszcze rozeszła się ankieta, już między postami pojawiła się troska, co na to wszystko powie nasz syamski bliźniak, a raczej nasz polski do szabli i do szklanki bratanek, tak bezwzględny, tak twardo przy swoim zysku stojący, a nawet wobec ropy naftowej trzymający się zasady cesarza Wespazjana: non olet!”

Szczegół jednak może najważniejszy napotykanym w następującym telegramie: „Kiedy poseł Chamiec na posiedzeniu komisji celnej interpelował, dlaczego rząd toleruje przemysłowców, reprezentant ministerstwa skarbu p. Baumgarten odpowiedział, iż destylatory w dobrej wierze zamawiają surowiec, a otrzymują fałszyfikat (!), że preto nie można ich za to ścigać w drodze karnej. Obecnie, gdy destylatory sami przyznali, że sprowadzają fałszyfikat, owa „dobra wiara” ustaje, i rząd ma wszelką podstawę do zapobieżenia przemysłowcom.”

Ponieważ wiedzący destylatory na konferencji rzeczoznawców przyznali, że zamiast surowego oleju skalnego, sprowadzają z Kaukazu zanieczyszczony destylat, preto Koło polskie na posiedzeniu z d. 24. b. m. uchwalilo, wystać delegację do ministra skarbu z żądaniem, aby nie czekając dalszego toku sprawy celnej, rząd bezwzględnie poczynił kroki celem zapobieżenia zabójczemu dla przemysłu galicyjskiego przemysłowcom, do czego zresztą rząd na podstawie istniejącej taryfy był uprawniony i obowiązany.

Z Serajewa donoszą, że wszystkie warstwy tamtejszej ludności złożyły się na to, aby przyjąć jak najuroczyściej arcyksięcia Albrechta w chwili przybycia do stolicy bośniackiej. Burmistrz miasta, Mustaj-beg Fadil Baszic, w przemowie powitalnej dał wyraz życzeniu ludności, aby jak najrychlej mogło spełnić się przyrzeczenie, dane przez cesarza, iż odwiedzi Bośnię.

Na 24. bm. był prezydent Izby postów, dr. Smolka, powołany do cesarza. Audjencja ta dotyczyła dalszego programu prac parlamentarnych, które jeszcze przed rozejściem się Rady państwa mają być zatwierdzone. Telegram urzędowy w tej sprawie donosi, że do tych spraw należy taryfa cłowa i wyjęcie zbrodni anarchistycznych z pod kompetencji sądów przysięgłych. Program, który myśmy podali w numerze niedzielnym, jest podobno dokładniejszą. Zaraz po audjencji u cesarza, udał się dr. Smolka do prezydenta Izby panów, hr. Trautmannsdorfa, na naradę co do programu prac parlamentarnych.

Według doniesień wiedeńskich, centralna austriacka komisja dla spraw przemysłowych, która się zazwyczaj zbierała w lutym albo marcu, już się tego roku nie zbierze, natomiast mają być rychło w życie wprowadzonymi krajowe komisje dla nauki przemysłowej.

Według „Militärzeitung”, obradują obecnie w ministerjum wojny nad sposobami, jakby przeobra-

zić wykształcenie wojskowe jednoroczniaków, aby wymogom służby praktycznej więcej odpowiadało, tudzież jakby pobudzić ochotę do osiągnięcia stopnia oficera rezerwy. Powodem mają być niezadowolające co do ilości i jakości wyniki wojskowego wykształcenia jednoroczniaków, zwłaszcza w latach ostatnich.

Z Bukaresztu d. 24. bm. donosi „Polit. Corresp.": „Rząd rumuński chętnie by zrobił pierwszy krok ku odnowieniu rokowań względem nowego traktatu handlowego, gdyby co do wywozu byłaby rumuńskiego dostateczna następstwa otrzymał. O nowym traktacie handlowym, któryby sięgał poza r. 1891., mowy być nie może, w owym roku bowiem wygasają wszystkie takie traktaty Rumunii z innymi państwami, i co do odnowienia ich musi sobie Rumunia zachować swobodę. Gdyby jednak Austro-Węgry na traktat pięcioletni przystąpiły, to kwestja sformułowania prawa najwyżej uprzywilejowanych co do Austro-Węgier, nie przeszkadzałaby Rumunii w zawarciu nowego traktatu. Zresztą jest nadzieja, że korespondencja zapomoczą not, podjęta między rządem rumuńskim a postem austro-węgierskim już po zerwaniu rokowań, doprowadzi do prowizorycznego przedłużenia traktatu i do ponowienia rokowań traktatowych.”

Dotychczas tajono te rokowania dyplomatyczne. Do tych rokowań odnosi się widocznie, co urzędowe sprostowanie o oświadczeniach, jakie br. Kalcberg dał „Orientowi”, w końcu donosi, że Austro-Węgry niczego nie zaproponują Rumunii, ale że wydadzą pewne ułatwienia dla towarów, które już przed 31. maja były przeznaczone dla Rumunii, i „tym sposobem dadzą Rumunii przykład, który sobie naśladować może, jeżeli ma dobrą wolę po temu.” Czy rząd węgierski, jak to za warunek stawia wspomniane sprostowanie, przystąpił do tej, od rządu pruskiego pochodzącej propozycji, dotąd nie wiemy.

Godnem uwagi jest, że fakt zerwania stosunków handlowych z Austro-Węgrami, i sposób, w jaki to uczynili, przypisują we Węgrzech ansie politycznej Rumunów do Węgrów.

Wiener Zg. ogłosił wczoraj trzecie rozporządzenie przeciw Rumunii, zakazujące dowozu z Rumunii jarzyn, owoców, roślin i części roślin.

Dalej ogłasza Wiener Zg. rozporządzenie z d. 24. bm., mocą którego tylko zwykłemu cłu podlegają te towary pochodzenia rumuńskiego, które według nowego rozporządzenia z d. 22. bm. dodatkowi cłomemu albo cłu specjalnemu podlegają, ale według przedłożonych dowodów przed 23. maja zamówione zostały i w czasie między 1. a 10. czerwca b. r. przez austro-węgierską linię cłową przejdą. Kukurudza, przed 23. maja zamówiona, która od 1. do 20. czerwca przejdzie tę linię, jest wolną od dodatku cłowego.

Burdy peszteńskie z powodu jen. Jańskiego, ponowiły się jeszcze w poniedziałek wieczór, ale już nie studenci, tylko zgraja borych terminatorów wyprawiała. Studenci chcieli wyprawić tego wieczora chorowód pochodniowy na cześć posta Ugona, ale że znaczny ich zastęp domagał się tej owacji także da Tiszy, więc zaniechano zamiaru, ale uchwalono wystać deputację do Tiszy z prośbą, aby się postarał o jak najrychlejsze usunięcie pomnika jen. Hentzegego z Budzina.

Opowiedź swoją na interpelację p. Ugona i Szalaja dał Tisza w sobotę bez znieśienia się poprzód z klubem większości, aby nie odwlekać sprawy do poniedziałku. Treść jej zgadza się w ogóle z przesyłanym nam telegramem. Tisza pozostawił interpellantom wolność replikowania, z czego też p. Ugron skorzystał, i wykazywał, że jen. Hentzi walczył d. 21. maja 1849. nie dla wawrzynów, ale aby ująć stryczka, który go według praw wojennych czekał w razie,

gdyby się dostał w ręce wojska węgierskiego; że zresztą Hentzi poległ nie w boju, ale gdy w przebraniu chciał umknąć. Pułk. Alnochowi zarządził Ugron postępowanie barbarzyńskie. Odpowiedź Tiszy przyjęła tym razem cała Izba.

Pierwszym wynikiem całej tej sprawy było, że cesarzowa wyjechała z arcyks. Walerja z Budzina wprzód niż zamysłała, i już d. 24. b. m. przybyła do Schönbrunn. W sobotę prosił Tisza ochmistrza dworu cesarowej, br. Nopce, aby Najj. Panią zawiadomił, że może wiceczerem będą jakie hałasy, ale że nienależy zważać na nie. W samej rzeczy, jeden z żandarmerii nadwornych przypatrywał się scenom na placu św. Jerzego.

Dalej słychać, że jen. Jański już podał się do dymisji, a że nadto mają być przeniesieni do służby w armii generałi adiutanci cesarza, br. Mondel i br. Popp, ta jednak sprawa ma sięgać jeszcze owego czasu, gdy się zanośilo na wojnę serbsko-bułgarską i cesarz zażądał przedłożenia sobie stanu armii. Ci dwaj generałowie są w sprawach wojskowych pośrednimi organami między cesarzem a armią.

Parlament niemiecki rozpoczął w poniedziałek obrady nad podatkiem spirytusowym. Udział powiódł być mały. Ks. Bismark nie pojawił się w Izbie.

Minister Scholz oświadczył, że rząd uważa jeszcze zawsze nieprzyjętym przez Izbę projekt o monopoli spirytusowym, to tylko dlatego, aby uwzględnić życzenia Izby. Obecnie może tylko kombinacja podatku konsumcyjnego z podatkiem od naczyni zacierowych dać możność podniesienia dochodów państwa. Podatek konsumcyjny ma być do trzech lat stopniowany; ciężyć on będzie przeważnie na detaliście i szynkarzu. W interesie rolników uwalnia projekt od podatku 10-procentowego nadwyżki objętości zacierowej, i ogranicza ilość gorzeli do dzisiejszej ich liczby.

Posel Richter nazwał przedłożenie „ustawą do szerzenia zarazy wódczanej i pomnożenia wódczanej nędzy,” i radzi ironicznie, aby z dochodów nowego podatku utworzono rządowe schronisko dla pijaków, gdyż wódka będzie droższą i gorszą. Mowca nie sądzi, iż części liberałów, którzy się właściwie powinni nazywać „mnożycielami podatków,” mógł ktokolwiek inny w Izbie godzić się na projekt rządu. Zresztą państwo nie potrzebuje wcale tak znacznego podniesienia dochodów, bo ani budowa kanałów, ani ustawy antypolskie nie są wcale usprawiedliwieniem wyższego żądania. Nie należałoby zresztą dążyć do reformy podatku spirytusowego, nie wnosząc równocześnie obniżenia cła na najniebezpieczniejsze artykuły żywności. Ograniczenie liczby gorzeli jest wprost niesłychanem. Przedłożenie jest tylko wstydliwym powrotem do monopoli. Richter tłumaczy sobie naglenie ks. Bismarka tylko tem, że w przyszłym roku czeka go znaczna podwyżka wydatków na armię. Liberalni posłowie nie mogą zaś dopuszczać obciążenia ludności, nie mogą ocenić potrzeb państwa.

Windthorst ubolewał, że projekt wniesiono na schyłku sesji, i wniósł odroczenie całej sprawy do jesieni, godząc się na uchwalenie przepisów prowizorycznych.

Dalsze debaty odroczone do dnia następnego.

Przy wyborach do włoskiej Izby deputowanych odniósł zwycięstwo dotychczasowy gabinet ze starym Depretisem na czele. O ile można już zestawiać wiadomości, będzie miał rząd zapewne 40 do 50 głosów większości. W Izbie zasiada przeszło 500 deputowanych; na 235, o których wyborze dotychczas wiemy, wypadła 131 ze stronnictwa rządowego, 86 z umiarkowanej opozycji, 22 radykałów, kilku o niewiadomym

kierunku politycznym i 2 socjalistów Cipriani i Costa, z których każdy wybranym został w dwóch okręgach. Zwycięstwo Cipriani, który wyrokami sądu skazanym był na galary i dotąd się tam znajduje, wywarło wielkie wrażenie. Irzydentyści, o ile dotąd wiadomo, zostali w wyborach pokonani, a pentarchiści stracili także kilkanaście krzesel.

W sam dzień wyborów, jak doniesiono telegraficznie do kilku dzienników wiedeńskich, przyszło w miejscowości Trani, w Neapolitańskim, do krwawego starcia między wojskiem i robotnikami. Przed wieczorem zgromadzili się robotnicy pod miastem i powrócili w trzech zwartych kolumnach, poprzerywawszy poprzednio druty telegraficzne. Wojsko zastąpiło robotnikom drogę, musiało jednak ustąpić przed przeważną siłą. Tłum robotników szereżył w całym mieście zniszczenie i podłożył w kilku miejscach ogień. Gmach sądowy, urząd gminny, teatr i urząd cłowy stały się pastwą ognia, kilka osób zginęło w płomieniach. Rozbestwiony tłum dopuszczał się morderstw.

Z Turynu telegrafują o licznych aresztowaniach z powodu kłótni socjalistycznych. Miano znaleźć tajną drukarnię socjalistyczną a w jednej z piwnic znaczną ilość ręcznych granatów. Liczba uwięzionych dochodzi do 120.

W Paryżu odbyły się w niedzielę, jako w rocznicę upadku komuny, demonstracje różnych grup socjalistycznych na cmentarzu Pere-Lachaise. Przebieg ich był dość spokojny, a udział publiczności mniejszy, niż lat poprzednich. Wywieszono czerwone chorągwie i wypowiedziano kilka mów podburzających, poczem policja bez żadnego oporu chorągwie rewolucyjne skoniłkowała.

Wedle wiadomości, dochodzących ze Wschodniej Rumelii, odniósł rząd zwycięstwo przy wyborach do sobrania. Na siedm okręgów wyborczych wyszli w sześciu rządowi kandydaci, w jednym zaś zwyciężyła opozycja. W innych okręgach przyjdzie do wyborów sejmowych. Agitacja wyborcza była tak żarliwa, że przychodziło do bójek, ciężkich obrażeń ciała, a nawet i zabójstw.

Publiczne składy a Bank krajowy.

Jeżeli projekt Towarzystwa kredytowego ziemskiego, całkiem dojrzały już w r. 1827, został urzeczywistniony dopiero w roku 1841, mimo licznych napomknieniejszych przedstawień Stanów, mimo wydeptywania ministerjalnych i namiestnikowskich schodów przez najwybitniejszych w kraju ludzi, to wina była całkiem po stronie Wiednia, i tych czternaście lat zwłoki nieobciąża naszego sumienia. Jeżeli jednak myśl założenia krajowego zakładu dla kredytu rolniczego pod zwierzchnictwem zarządem Wydziału krajowego i z gwarancją kraju na wzór czeskiego i szląskiego zakładu, istniejących od r. 1864 i 1869, występująca u nas w r. 1873, a od r. 1875 obrabiana w niezliczonych ankietach, rozrastająca się potrzebą centralnego zakładu kredytowego dla towarzystw zaliczkowych i szeregiem innych potrzeb wymagających organizacji kredytu, jeżeli myśli ta potrzebuje ośmiu lat, aż się ucieleśnia nareszcie jako Bank krajowy, gdy ją podjął z zapętem marszałek Zyblikiewicz, i z całą energią konsekwentnie przeprowadził, to już, prócz niezwołania w r. 1879 sejmiku krajowego, wina tej długiej zwłoki spada na nasze Hamletowskie beczynne delibacje i brak stanowczości.

Ludwik Nabelak.

(Ludwik Nabelak, opowieść historyczna przez Władysława Zawadzkiego, Lwów, nakładem księgarni Gubrynowicza i Schmidta 1886).

Leż to genialnych, pięknych i szlachetnych postaci wydało to pokolenie, które przed pięćdziesięciu kilku laty fala rewolucyjna rzuciła za brzozi kraju, na dożywności taktwo! Do najpiękniejszych należy postać Nabelaka, która dzięki książce p. Zawadzkiego, staje przed nami jak żywa. Nabelak nie był z liczby osób, zajmujących pierwszorzędne stanowiska w emigracyjnym kole, nie jaśniał geniuszem, ani wysoką godnością wojskową lub cywilną, nie był ani wielkim poetą, ani prorokiem, ani dyplomata, ani publicystą, ani generałem. Pomimo to jednak postać jego niezmiernie zajmująca, bo jest on typowym wychowankiem ducha swego czasu: zostawał w bliskich stosunkach ze znakomitymi przedstawicielami swej epoki; na jego duszę wrażliwą zlewały się wszystkie ważniejsze sprawy współczesne i ze zdrowego materiału urobify charakter tak piękny, że mu z rozkoszą przypatrywać się można. Powiedziabym, z większą rozkoszą, aniżeli postaciami naszych wielkich wieszczów. W tych bowiem nurtuje pierwiastek demoniczny, właściwy naturom genialnym, eks-trakt wygórowanego indywidualizmu, świadczący o wielkiej potędze pewnych władz umysłowych, ale nadwyrężający równowagę charakteru: zład postacie te, choć tajemniczością swej głębi podciągają ku sobie, nie budzą harmonijnego wrażenia, takiego właśnie, jakie budzi postać Nabelaka.

Ludwik Nabelak urodził się w Galicji w r. 1804. Rodzina jego, prawdopodobnie szlacheckiego pochodzenia, pisała się dawniej Nabeleg i dopiero Ludwik, w szkołach będąc, a dowiedziawszy się o istnieniu na Litwie rodziny Nabelaka-

ków, zaczął się pisać Nabelak, a za jego przykładem poszedł ojciec i bracia. Ojciec Ludwika był leśniczym w dobrach hr. Alfreda Potockiego, zajmował zatem bardzo skromne stanowisko społeczne, matka pochodziła z zamężnej rodziny Marynowskich, którzy w Rzeszowie posiadali majątek ziemski. Ojciec, wóltejanin, całe dnie przepędzający w lesie ze strzelbą i książką, która w chwilach odpoczynku czytywał pod drzewem, surowy dla dzieci, mało się troszczył o dom i pieniądze. Przeciwnie matka, pobożna i zapobiegliwa, była wzorem dobrej gospodyni i opiekunicy duchem rodziny. Dom był ubogi; sześćdziesiąt złotych rocznej pensji i niewielka ordynaria, nie pozwalały na życie wystawne, a przeciw Ludwik, będąc dzieckiem, wolał siedzieć w swoim domu, aniżeli przebywać na szlachecko-pańskim dworze Marynowskich, dokąd go nieraz zabierano.

Od najwcześniejszej młodości wyrabiała się w chłopcu energia charakteru i siły fizyczne. Zawód ojcowski dobre ku temu otwierał pole. Ludwik, póki był mały, gonił za wiewiórkami na szczyty drzew najwyższych, potem towarzyszył ojcu w wyprawach myśliwskich i kiedy pierwszyemu ubił niedźwiedzia, sprawił tem ojcu radość tak wielką, że go tan poraz pierwszy w życiu wtędy uściskał. Umiał też wybornie pływać i małym jeszcze będąc chłopcem, uratował tonącą swoją siostrzyczkę Teklę.

Początkową naukę szkolną pobierał w Głogowie, potem go matka zawiozła do gimnazjum w Rzeszowie, które ukończył w r. 1821. Następnie pojechał do Lwowa na uniwersytet. Nauki stały tam wówczas bardzo nisko, a profesorowie prawie wszyscy byli Niemcy. Ale podobnie jak w Wilnie, w owych czasach, tak i we Lwowie wstąpił się między młodzieżą uniwersytecką ruch patriotyczno-literacki, na czele którego stał Wacław Chłędowski. Młodzież pragnęła się sama kształcić w dziejach ojczyzny, w literaturze swojej, i pod wpływem romantycznego wiatru, który powiał wówczas w naszej poezji, chcieli rzucać się do pieśni gminnej i ludowej poezji

pobratymych ludów. August Bielowski był najznakomitszym przedstawicielem tego kierunku poetyckiego wśród ówczesnej młodzieży lwowskiej i z nim to Nabelak, zaraz po przybyciu swoim do Lwowa, zawarł ścisłą, nierozrywającą aż do grobowej deski przyjaźń. Bielowski, jak się zdaje, wywarł niemały wpływ na Nabelaka i bodaj czy nie koleżeństwą z nim było przyczyną późniejszego zamiowania Nabelaka w studiach historycznych. Z drugiej strony i Nabelak i Bielowski zostawali pod silnym wpływem świeżej, nowej poezji, która płynęła ku nim z litewskich lasów i ukraińskich stepów.

Energiczna dusza Nabelaka, przejęta do głębi patriotycznym duchem nowej poezji, rwała się do czynu i szukała odpowiedniego dla siebie pola. Znałazła je, gdy w r. 1830 wezwano Nabelaka do Warszawy, do redakcji „Dziennika Powszechnego”. Pospieszył tam z radością, nie zważając na żadne przeszkody i wpadł w sam środek waru konspiracyjnego. Był w swoim żywiole, ideały jego miały się doczekać wcielienia, stał się tedy jednym z gorliwszych agitatorów. Ale nie to było jego właściwą rolą; był to nie agitator, ale rycearz w całym znaczeniu tego słowa. To co serce i głowa — co prawda zbyt wówczas gorąca — uważały za święte i dobre, to ręka chciała spełnić natychmiast i bez wahania. On to Piotrowi Wysockiemu, który nie chciał, aby wojsko rozpoczęło ruch rewolucyjny, oświadczył gotowość zebrań garstkę młodzieży cywilnej, która pierwsza miała uderzyć na Belweder, on ją w istocie zebrał, i był jednym z pierwszych, co tej brzemiennej wypadkami nocy 29. listopada wtargnęli do Belwederu. On potem stanął na czele deputacji od młodzieży, domagającej się od Chłpického niezwłocznego marszu na Litwę, on walczył pod Iganiami, Grochowem i Ostrołęką, gdzie został ranny, i za męstwo okazane w tych bitwach dostrzyżony złotą krzyżką wirtuti mistrza i stopnia majora. Zawód wojskowy Nabelaka skończył się wraz z listopadowym powstaniem, razem z innymi udał się dwudziestopięcioletni młodzień-

na Zachód, z początku do Szwajcarii, gdzie w cichem ustroniu Mariahadlen, nad jeziorem Zurzyńskim, leczył się z ostrołękiej rany, potem do Francji. Ale czynna jego natura ani na chwilę nie mogła pozostać bez zajęcia; gdy nie mógł już służyć narodowi jako żołnierz, zwrócił się do pióra i jeszcze leżąc się z rany, zajmował się wraz z pewnym Niemcem, Wernerem, przekładem Grażyny i Zamku Kaniowskiego na język niemiecki. Następnie dostawszy się do Paryża postanowił wykonać kamier oddawna powzięty: napisanie historii konfederacji barskiej, ku czemu biblioteki paryskie obfity podawały materiał. Temat ten teraz po upadku powstania szcze-gólnie go pociągał, bo „konfederacja barska, otoczona aureolą tyłu poświęceń, z najczystszej miłości ojczyzny płynących, była niejako pierwszym wyrazem protestu, którego dalszym ciągiem były wszystkie późniejsze walki.” Ale Nabelakowi nie chodziło o napisanie pamfletu, któryby dał ujście wzbranym uczuciom patriotycznym; nie, chciał on opracować dzieje konfederacji z całą ścisłością krytyki historycznej i zostawić narodowi swemu pomnikowe dzieło.

Na niesześćście, nie pozwolono mu mieszkać w Paryżu i musiał on, na jakies czas przynajmniej, osiąść w Tuluzie. Młody, zdrow, pełen energii, rwący się do pracy, skazany został „w tej obrzydłej Tuluzie” na beczynność, która go niesłychanie dręczyła. Wówczas to, pragnąc czas swój czemś wypełnić, pisał pamiętnik z owych dni, bez barwy, bez żadnego koloru, bez wspomnienia na przyszłość. Młodego i dzielnego człowieka wabiono do towarzystw miejscowych, na zabawy i bale, ochciano swatać, ale Nabelak, choć zabawa i pięknie oczami bynajmniej nie gardził, myślał tylko o swojej pracy i tęsknił do Paryża.

Wreszcie w 1834 r. wyjednano mu pozwolenie powrotu do Paryża. Wystarawszy się o wstęp do archiwów ministerjalnych, przez kilka lat z tych bogatych źródeł czynił wyciągi do konfederacji barskiej. Całego czasu swego nie mógł na tę pracę obrócić; część jego poświęcał

Towarzystwu demokratycznemu, którego członkiem był przez dwa lata, inną część obracał na dawanie lekcji języka niemieckiego i łacińskiego, z czego się utrzymywał. „Skąpe to było utrzymanie, powiada biograf, niewystarczające nawet wraz z pobieranym żołdem na najkonieczniejsze potrzeby codzienne. Nieraz nie było za co kupić obiadu. Ale młodość, potężona z hartem duszy, krzepiła siły.” Wszakże po niejakiem czasie przystąpił Nabelak do przekonania, że lekcje prywatne nie mogą być dostateczną podstawą materialnego bytu i że bez zabezpieczenia tego ostatniego i ulubiona praca jego nie będzie się mogła skutecznie posuwać naprzód. Literackie wykształcenie, jakie otrzymał w kraju, nie było we Francji kwalifikacją do otrzymania jakiejś korzystnej posady. Pociągało tam najbardziej wykształcenie techniczne, którego Nabelak wcale nie posiadał.

„Ale nie było niepodobnem dla człowieka, który nie dał frazesu, ale z głębi przekonania zapisał był w swoim tuluzzańskim dzienniku: „Cokolwiek przypadnie, niechaj zawsze będzie za godło: Wytrwałność, wytrwałność i jeszcze raz wytrwałność!” Nabelak postanowił zostać technikiem, nie zrekując się bynajmniej w przyszłości owej pracy historycznej, którą niejako polubił; i owszem, techniczna nauka miała być niejako posagiem dla owej ukochanej pracy. Zresztą być może, że sama gabinetowa praca niedolna była pochłonąć wszystkich sił wręczącej tej silnej natury. Dość, że Nabelak, leżący już około 36 lat, postanowił wstąpić do szkoły górniczej w Paryżu. Ale wstąpić do niej od razu nie mógł, trzeba się było odpowiednio przygotować; udaje się tedy do Montpellier na dwa lata, i tam się ćwiczy w naukach przygotowawczych, a następnie przez trzy lata, 1841., 1842. i 1843., to jest, leżąc już lat pod 40, zasiada na ławie szkolnej, jako jeden z najgorliwszych i najzdolniejszych uczniów szkoły górniczej.

Dr. J. Treliak.

(D. n.)

Jedną z spraw, które były dojrzałymi Bóg wie kiedy, co do których niema prawie różnicy zdania, które uważało się za „naglące“ przed dekadą i więcej, a które mimo to nie mogą być przedmiotem publicznego składowania w kraju naszym.

Konieczność założenia składów zbożowych podniosła Izba handlowa lwowska już w r. 1871, wice kupców lwowskich w r. 1872.

Upływa parę lat, przyszyły czas pokraczowe, potrzeba przypieka, handel zbożowy ze szkoda krajowego rolnictwa szuka sobie innych dróg, Galicja jest tylko torem kolejowym dla zboża rosyjskiego i rumuńskiego, tak jak była sto lat przegoniem dla bydła stepowego z Ukrainy, Besarabii, Multan i Wołoszy. Galicyjskie towarzystwo gospodarcze bierze w r. 1876 sprawę w rękę. Na walnym zgromadzeniu poleciło Towarzystwo sprawę tę swojemu komitetowi. Komitet powołał do współpracownictwa Izbę handlową, zaproszono reprezentanta Wydziału krajowego, Rady miejskiej, powstała komisja mieszana z dziesięciu.

Obrazy głębokie i wyczerpujące, rodzi się narzecze z tego aż — trzy petycje do sejmiku, od Towarzystwa rolniczego, od Izby handlowo-przemysłowej i od owej komisji mieszanej, wszystkie trzy imponujące harmonią i zgodą pojęć, stanowczość postanowień. Wszystkie trzy są jednomyślnie i kulinują w żądaniu sejmiku.

Sejm galicyjski wotując subwencję dla opery lwowskiej w kwocie 10,000 zł. uchwałił rezolucję, że na przyszłość tylko o tyle i w takiej wysokości będzie subwencjonował operę — w jakiej gmina m. Lwowa przyczyni się do subwencji. Wydział krajowy zwrócił się więc obecnie do gminy z wezwaniem, aby się oświadczyła, wiele wstawi w budżecie na rok przyszyły na subwencjonowanie opery.

Sekcja budżetowa r. m. na ostatnim posiedzeniu po wyczerpującej dyskusji uchwalila wstawić ten cel w budżecie kwotę 6000 zł. pod warunkiem, że kraj na operę, dramat i komedję zawołuje kwotę dotychczasową t. j. 10,000 na dramata i komedję a 10,000 na operę, oprócz pobieranych 4200 stałej subwencji z mocy przywileju Skarbkowskiego.

Z uchwały sejmowej możnaby wnosić, iż sejm na przyszłość przyznawał będzie operze tylko tyle, ile miasto uchwali. Sekcja budżetowa, chcąc więc temu zapobiedz, postanowiła tylko pod warunkiem powyższym przyczynić się do utrzymania opery, a to w tym celu, żeby subwencja została podwyższoną nie zaś uszczuploną.

Nie wątpimy, że reprezentacja stołecznego miasta jednomyślną uchwałą przychyliła się do wniosku swej sekcji budżetowej, a temsamem da wyraz opinii całego miasta, że o ile środki materialne na to pozwalają, należy popierać instytucję, która oprócz celów sztuki ma także na oku cele narodowe.

Należy sobie uprzytomnić, że odmówienie subwencji dla opery byłoby nie tylko klęską dla teatru, lecz naraziłoby na upadek całe przedsiębiorstwo teatralne, które dzisiaj, po wielu latach trwania opery nie mogłoby już zapłacić wszystkich wieczorów samą komedją i dramatem. Teatr lwowski, zajmujący dziś stanowisko pierwszorzędne — stałby się teatrem maluczkim, prowincjonalnym, gdyby nie mając opery był zmuszony na wzór krakowskiego teatru grywać zaledwie 3 lub 4 razy tygodniowo.

Zresztą nie należy tej subwencji brać pod względem cyfrowym tak skrupulatnie. Należy zważyć, że przedsiębiorca teatralny pobiera kwotę 24,000 zł. rocznej subwencji na przedsiębiorstwo tem tracił — wynika więc z tego, że subwencja była za mała, bo utrzymanie jakiej takiej opery pociąga za sobą nadzwyczaj wielkie wydatki.

Pamiętajmy o tem, że teatr lwowski jedynym jest dziś w Polsce, który racjonalnie rozwija się może. Teatr krakowski walczy od długiego czasu z rozmaitemi przeciwnościami, teatr poznański choruje na brak funduszy, a system germanizacyjny i konkurencja teatrów niemieckich narazają go ciągle na smutną dolę; teatr warszawski zaś przechodzi teraz cięższe czasy niż kiedykolwiek. Z jednej strony starają się tam o zupełne zwinienie opery polskiej, z drugiej znowu generał-gubernator Hurko po przeróżnych nieudanych eksperymentach sądzi, że zapomnąc teatr rosyjskiego zruszyfikuje Warszawę i królestwo Polskie. Od kilku dni występuje tam na scenie teatru Wielkiego trupa rosyjska, a północzodni Petersb. wiadomości donoszą przed kilku dniami, że noszą się z myślą zaprowadzenia w Warszawie stałego teatru rosyjskiego. Na prowincji Królestwa też same eksperymenty.

Nie wątpimy na chwilę, że eksperymenty te jak wiele innych, nie odniosą skutku; przynajmniej jednak potrzeba, że to wszystko chwilowo sztuki polskiej i artystów polskich na przykre narazę przejdzie. Rada miejska, zastanawiając się nad tą sprawą, zrozumie więc niewątpliwie, że tu idzie o cel państwowy — o sztukę polską, ten głośny czynnik w naszym rozwoju duchowym — nie dozwoli narazić na cios śmiertelny teatru, gdzie sztuka ta „znachodzi jeszcze najdroższy sobie przytułek.

Wydział kraj. 23. lutego br. wezwał dyrektora Banku krajowego, żeby wzięła pod rozwagę, czy, ewentualnie pod jakimi warunkami, Bank krajowy mógłby wziąć na siebie utworzenie składów zbożowych z prawem wydawania listów składowych, a w danym razie, aby wypracowała i przedłożyła projekt organizacji tychże składów.

Opera polska we Lwowie.

Sejm galicyjski wotując subwencję dla opery lwowskiej w kwocie 10,000 zł. uchwałił rezolucję, że na przyszłość tylko o tyle i w takiej wysokości będzie subwencjonował operę — w jakiej gmina m. Lwowa przyczyni się do subwencji. Wydział krajowy zwrócił się więc obecnie do gminy z wezwaniem, aby się oświadczyła, wiele wstawi w budżecie na rok przyszyły na subwencjonowanie opery.

Sekcja budżetowa r. m. na ostatnim posiedzeniu po wyczerpującej dyskusji uchwalila wstawić ten cel w budżecie kwotę 6000 zł. pod warunkiem, że kraj na operę, dramat i komedję zawołuje kwotę dotychczasową t. j. 10,000 na dramata i komedję a 10,000 na operę, oprócz pobieranych 4200 stałej subwencji z mocy przywileju Skarbkowskiego.

Z uchwały sejmowej możnaby wnosić, iż sejm na przyszłość przyznawał będzie operze tylko tyle, ile miasto uchwali. Sekcja budżetowa, chcąc więc temu zapobiedz, postanowiła tylko pod warunkiem powyższym przyczynić się do utrzymania opery, a to w tym celu, żeby subwencja została podwyższoną nie zaś uszczuploną.

Nie wątpimy, że reprezentacja stołecznego miasta jednomyślną uchwałą przychyliła się do wniosku swej sekcji budżetowej, a temsamem da wyraz opinii całego miasta, że o ile środki materialne na to pozwalają, należy popierać instytucję, która oprócz celów sztuki ma także na oku cele narodowe.

Należy sobie uprzytomnić, że odmówienie subwencji dla opery byłoby nie tylko klęską dla teatru, lecz naraziłoby na upadek całe przedsiębiorstwo teatralne, które dzisiaj, po wielu latach trwania opery nie mogłoby już zapłacić wszystkich wieczorów samą komedją i dramatem. Teatr lwowski, zajmujący dziś stanowisko pierwszorzędne — stałby się teatrem maluczkim, prowincjonalnym, gdyby nie mając opery był zmuszony na wzór krakowskiego teatru grywać zaledwie 3 lub 4 razy tygodniowo.

Zresztą nie należy tej subwencji brać pod względem cyfrowym tak skrupulatnie. Należy zważyć, że przedsiębiorca teatralny pobiera kwotę 24,000 zł. rocznej subwencji na przedsiębiorstwo tem tracił — wynika więc z tego, że subwencja była za mała, bo utrzymanie jakiej takiej opery pociąga za sobą nadzwyczaj wielkie wydatki.

Pamiętajmy o tem, że teatr lwowski jedynym jest dziś w Polsce, który racjonalnie rozwija się może. Teatr krakowski walczy od długiego czasu z rozmaitemi przeciwnościami, teatr poznański choruje na brak funduszy, a system germanizacyjny i konkurencja teatrów niemieckich narazają go ciągle na smutną dolę; teatr warszawski zaś przechodzi teraz cięższe czasy niż kiedykolwiek. Z jednej strony starają się tam o zupełne zwinienie opery polskiej, z drugiej znowu generał-gubernator Hurko po przeróżnych nieudanych eksperymentach sądzi, że zapomnąc teatr rosyjskiego zruszyfikuje Warszawę i królestwo Polskie. Od kilku dni występuje tam na scenie teatru Wielkiego trupa rosyjska, a północzodni Petersb. wiadomości donoszą przed kilku dniami, że noszą się z myślą zaprowadzenia w Warszawie stałego teatru rosyjskiego. Na prowincji Królestwa też same eksperymenty.

Nie wątpimy na chwilę, że eksperymenty te jak wiele innych, nie odniosą skutku; przynajmniej jednak potrzeba, że to wszystko chwilowo sztuki polskiej i artystów polskich na przykre narazę przejdzie. Rada miejska, zastanawiając się nad tą sprawą, zrozumie więc niewątpliwie, że tu idzie o cel państwowy — o sztukę polską, ten głośny czynnik w naszym rozwoju duchowym — nie dozwoli narazić na cios śmiertelny teatru, gdzie sztuka ta „znachodzi jeszcze najdroższy sobie przytułek.

Kronika miejscowa i zamiejscowa.

Lwów d. 26. maja.

P. prezydent Dąbrowski złożył dziś z uderzeniem godziny 12 w południe statutem przepisanym przysięgę do rąk namiestnika p. Zaleskiego. W sali ratuszowej zebrali się w komplecie radni m. Lwowa i wszyscy urzędnicy magistratu.

Przed odebraniem przysięgi przemówił p. namiestnik; przyrzekł opiekę rządów i swoje poparcie a zwróciwszy się do p. Dąbrowskiego oświadczył, iż nowy wybór jego jest najlepszym dowodem zaufania i uznania za prawidłową gospodarkę miejską.

Po złożeniu przysięgi, p. Dąbrowski w serdecznym przemówieniu zapewnił, iż starać się będzie wywiązać się z swych obowiązków jak najsumiennie, liczy w tej mierze na poparcie pp. radnych i opiekę rządów i prosił Rady o otoczenie magistratu swą życzliwością i opieką. Pozem wniesiono trzykrotnie okrzyk na cześć cesarza.

Cała ceremonia trwała zaledwie 10 minut. Zwykle namiestnik tylko przysięgę odbierał, tym razem po raz pierwszy przemówił przy takiej sposobności do prezidenta i Rady.

Akt złożenia przysięgi przez wiceprezydenta p. Mochnackiego do rąk p. Dąbrowskiego, odbył się będzie mógł dopiero po powrocie p. M. z Wiednia.

Trudności paszportowe. Wedle doniesienia Czasu, osoby zmuszone interesami do odbywania częstych podróży za kordon, wstawione są teraz na niespodzianki paszportowe wcale niemilego rodzaju. Można mimo legalnego i wizowanego przez konsula rosyjskiego paszportu, spotkać się na granicy z nakazem powrotu do kraju, jeżeli przy wzrozie pogranicznej pokaże się, że upłynęło już sześć miesięcy od daty wizy konsularnej. Nie na to nie pomoże, jak tylko postać roku się o nowy paszport i o nową wizę. Co pół roku trzeba powtarzać tę procedurę, jeżeli kto chce na pewno odbywać podróz za kordon.

Karol Oksza Witaszewski Goślawski, z Kunina, inżynier-geometra, oficer artylerji byłych wojsk polskich z 1831 r. z dywizji Bema, zakończył życie d. 17. b. m. w Starej Słupi, przeżywszy lat 80.

Zabłone nabożeństwo za dnę 8. p. Seweryna Zamojskiego, urządzone staraniem artystów sceny lwowskiej, odbędzie się w sobotę dnia 29 maja w koście katedralnym.

Koncentracja obrony krajowej. Ministerstwo obrony krajowej postanowiło, że w tegorocznych manewrach wezmą udział bataliony landwery: Tarnów nr. 53, Rzeszów nr. 55, Kolbuszów nr. 56, Jarosław nr. 58, Przemyśl nr. 59, Sambor nr. 61, Stanisławów nr. 62, Strzyż nr. 65 i Buczacz nr. 67.

Z Towarzystwa szpitala dla ubogich dzieci pod wezwaniem św. Zofii. Walne zgromadzenie odbędzie się w dniu 30. maja r. b., a w razie, gdyby dla braku kompletu w tym dniu zgromadzenie do skutku przyjść nie mogło w d. 6. czerwca, w obu dniach o godz. 12tej w południe w ratuszu w sali radnych. Porządek dzienny: Sprawozdanie z czynności komitetu za r. 1885. Udzielenie absolutorjum komitetowi. Wybór nowego komitetu na dalsze 3 lata. Upoważnienie przez Walne Zgromadzenie celem zeznania skryptu dłużnego na zł. 10,000 na rzecz funduszu krajowego. Wnioski członków.

Minister rolnictwa przyznał Radzie szkolnej krajowej kredyty w sumie 840 zł. na kosztą uzupełniającej nauki rolnictwa w szkołach ludowych itp.

Z Krakowa donoszą: W pierwszej połowie miesiąca czerwca spodziewanym już w Krakowie przyjazd ministra oświaty p. Gautscha dla naoczno-przekazania się co do budowy trzech pawilonów klinicznych, czwartego gimnazjum w Krakowie, reorganizacji instytutu akademii przemysłowej itp.

Katedra prawa cywilnego, opróżniona przez śmierć s. p. prof. Zatorskiego, otrzymała ma poseł dr. Madeyski, który równocześnie z nominacją ma złożyć mandat poselski do Rady państwa i urząd rejenta w Brzesku, zatrzymując tylko mandat posła sejmowego.

Pożar. W Woli wysokiej, w powiecie 20-kiewskim, zniszczył pożar d. 19. b. m., mienie 10 gospodarzy; niebezpieczna szkoda wynosi około 2800 zł.; ogień powstał z palącego się papierosa, rzuczonego nieostrożnie koło stodół.

Wycieczka do Podhorzec, zapowiedziana na 6. b. m. a urządzona przez członków „Gwiazdy“, u da się niezawodnie wyśmienicie. Dotychczas zgłosiło się przeszło 100 uczestników. Za koleję i podwoły płaci się od osoby tylko 2 zł. 50 c. Bilety zamawiać można w stowarzyszeniu rekolekcyjników „Gwiazda“, pod l. 7 ulica Franciszkańska.

Towarzystwa groszowego otrzymujemy następującą odezwę: Szanownych członków Towarzystwa groszowego usilnie prosimy, żeby chcieli pamiętać, iż termin wymiany puszek z centowemi ofarami upływa w maju, i raczyli od ręki oddać swoje skarbanki. Przedewszystkiem zwracamy się z prośbą do tych, którzy zalegają ostatecznie kwartału, a już najusilniej prosimy o zwrot puszek tych członków, którzy od roku a nawet i od dawniejszego czasu zaniedbali, czy też zapomnieli wymienić swoje skarbanki. Towarzystwo groszowe mogłoby zaisłać „Dom Pracy“ kwotą 1000 zł. rocznie, gdyby wszyscy członkowie chcieli pamiętać o swoich skarbankach. Obecnie zaledwie do 800 zł. się zbiera a nieraz i mniejszą sumę wykazują tylko możemy.

W Kryniccy otwartą została 23. b. m. stacja telegrafu, połączona z urzędem pocztowym. Na czelniekiem stacji telegraficznej jest p. Lechicki.

W administracji „Gazety Narodowej“ złożyła dla sieroty po s. p. Heidenreichu: Jadwisia Jaroszyńska 1 zł.

Na odbudowanie kościoła rzymsko-katolickiego w Strzynie nadesłał do adm. Gazety Narodowej Piotr Zbrozek z Rudek 2 zł.

Wycieczki konne w Galicji r. 1886. Tor lwowski. — Spis koni, mianowanych d. 15. maja 1886. Sobota d. 12. czerwca. — Bieg I. Nagroda dam. 1. hr. J. Baworowski, klacz kaszt. p. n. „Lady Manfred“, po Manfred-Hohenau od Harleki (półkrwi). 2. Por. J. hr. Fürstenberga, wałach gniady p. n. „Friseur“, 3. Tegoż samego klacz kasztanowata, pełnoletnia, „Boscotte“, po Laner od Lotterii. 4. Tegoż samego klacz kaszt. 4-letnia, „Cat“, po Roland-Graeme, ale Waisenknabe od Rosette. 5. Bar. O. Gagera, c. k. generała wał. kaszt. 4-letni, „Rigoletto“, po Virgilius od Dolly-Varden. 6. Al. Garapicha, ogier gn. 4-letni, „Voltmar“, po Ostreger od Cuckeo. 7. Tegoż samego klacz gn. 6-letnia „Young-Pagoda“, od Palmerston od Pagode. 8. Bar. Adama Heydla, klacz kaszt., 5-letnia, „Callad“, 9. Wł. Miewskiego, klacz gn. 4-letnia, „Salamy“, po Balfo od Kallu. 10. Kadeta W. Mikulego, wałach gn. p. n. „Zawierzucha“. 11. K. Ochockiego, ogier gn. 3-letni, „Gindzil“, po Koralu od Dewotki (półkrwi). 12. Tegoż samego klacz gniada p. n. „Preciosa“. 13. Por. L. k. Ponińskiego, klacz gn. p. n. „Ladaco“. 14. R. J. Potockiego, wałach kaszt. 6-letni, „Gentelman“, po Drum-Major od Elwiry. 15. Por. br. A. Skrbensky, wałach gn. 6-letni, „Boccacio II“, po Digby-Grand od Miss-Buccaneer.

Bieg II. Nagroda Towarzystwa 700 zlr. 1. Br. A. Heydla, klacz dereszowata, 3-letnia, „Sawoja“, po Corsar od Margarity. 2. J. Krzysztowicza, ogier kaszt., 4-letni, „Viking“, po Corsar od Fortuny. 3. A. Mysłowskiego, ogier gniady 5-letni, „Rawicz“, 4. Kalkata Ochockiego, ogier gn. 3-letni, „Gindzil“, 5. Tegoż samego, klacz kaszt. 3-letnia „Zenobie“, po Grand-Duc od Protection. 6. hr. J. Potockiego, ogier skgn. 6-letni, „Gonzalo“, po Albin od Georginy. 7. Hr. J. Tarnowskiego z Chorzelowa, klacz kaszt. 4-letnia, „Zobaczemy“, po Prince-Charlie od Laurel-Crown.

Bieg III. Nagroda cesarska II. kl. 1.000 zł. w. a. 1. br. A. Heydla, klacz gniada, 3-letnia, „Dahir-Natha“, po Corsar od Dywidendy. 2. A. Mysłowskiego, ogier kaszt. 3-letni, „Little-Man“, po Young-Blinkhoolie od Ta-Owa. 3. K. Ochockiego, ogier kaszt. 3-letni, „Dalipan“, po Boomerang od Pamiątki. 4. Tegoż samego klacz kaszt. 3-letnia, „Zenobie“, 5. hr. J. Tarnowskiego z Chorzelowa, klacz kaszt. 3-letnia, „Odsiecz“, po Talisman od Last-Trial. 6. Tegoż samego, ogier kaszt. 3-letni, „Zagłoba“, po Talisman od Niczego (półkrwi).

Bieg IV. Bieg z plotami (Hurdle-race). Nagroda 100 dukatów, ofiarowanych przez hr. Marję Potocką wraz z nagrodą honorową JE. hr. W. Siemińskiego. 1. Por. br. W. Enis, wałach gn. p. n. „Statesman“, po Young-Lord od Gazelli (półkrwi). 2. Por. Fügera-Rechthorn, klacz kaszt. p. n. „Aldona“, po Manfred (półkrwi). 3. Por. J. hr. Fürstenberga, wałach gn. 6-letni, „Friseur“, 4. Tegoż samego, klacz kaszt. p. n. „Boscotte“, 5. Generała br. O. Gagera, wałach kaszt. p. n. „Beta“, (półkrwi). 6. A. Garapicha, klacz gn. 6-letnia, „Young-Pagoda“, od Palmerston od Pagode. 7. pułkownika St. Kowalskiego, wałach gn. p. n. „Aiplander“, po Trumpeter od Hope. 8. Por. J. Koziobrodzkiego, klacz gniada 7-letnia, „Babled“, po Australian od Dellaba. 9. Wł. Miewskiego, klacz gn. 4-letnia, „Salamy“, 10. Por. Fr. Mysłowskiego, wałach gn. 4-letni, „Wicher“, po Young-Blinkhoolie od To-Ona. 11. K. Ochockiego klacz gniada pełnoletnia, „Preciosa“. 12. Por. L.

hs. Ponińskiego, klacz gn. p. n. „Ladaco“. 13. hr. J. Potockiego, wałach kaszt. 6-letni, „Gentelman“. 14. Tegoż samego, ogier skgn. 5-letni, „Gonzalo“.

Bieg V. Bieg włościański. Stan powietrza. Obserwatorjum szkoły politechnicznej donosi:

Wczoraj przed i popołudniu wywiązała się burza niewielka z grzmotami i silniejszymi okolicznie wietrze przeważnie zachodnio-południowym. We Lwowie deszcz kilkakrotnie nieznacznie rosł, stronami był rześysty. Średnia temperatura dnia była 22°, najniższa dziś nad ranem 14°, najwyższa wczoraj 29°. C. Aktinometr wskazywał na słońcu 56° C.

Prognoza na dobę następną od 12. godz. w południe dnia 26. maja: Wiatr przeważnie południowy, średnia temperatura około 20° C., stan nieba zmienny, powietrze więcej jak miernie wilgotne, pogodnie co najwięcej deszcz chwilowy z wcale nieznaczny opadem.

Wiadomości policyjne z dnia 26. maja b. r.: Zgubiono portmonek z dwiema notami po 50 zł., złotówką na 20 a drugą na 5 franków, kilkanaście not reńskich w i biletami wzytowanymi p. Czesława Kozłowskiego, prawdopodobnie na ulicy Sykstuskiej koto poczty.

Jutro dnia 27. maja: św. Jana I. p.; św. Pachomyja W.

Nadwórna d. 25. maja. W uzupełnieniu mojej korespondencji o ponownym pożarze z dnia 23. b. m. donoszę, że straty wynoszą około 12,000 zł. Większa część spalonych domów nie była ubezpieczona. Straż ochotnicza spisała się bardzo dobrze i jej to głównie wadziwić należy, że całe miasto nie spłonęło; szczególnie odznaczył się strażak p. Antoni Bartkiewicz, asesor gminy.

Nad Karlsbadem przeciągnął 24. b. m. straszny urkan z gradem. Piórno uderzył w stynną, z czasów cesarza Karola IV. pochodząca wieża, zgruchotał więzienie dachowe i wznicił pożar, który szeroko się ugaszono.

Spór o kielbaski. Izba handlowa wiedeńska wskutek skarg masarzy, iż w handlach korzennych sprzedawane są wedliny i kielbaski, oświadczyła, iż sprzedaż tej zabronić nie może, gdyż nie tylko że handle korzenne od najdawniejszych lat już wedliny sprzedawały, lecz trzeba również wziąć na uwagę i to okoliczność, że w małych miasteczkach z wyłącznej sprzedaży wedlin masarze nie mogliby się utrzymać, zabronienie więc kupcom korzeni sprzedawania wedlin, równałoby się pozbawieniu publiczności możliwości nabycwania wedlin.

Łudność Królestwa Polskiego. Według wykazów dostarczonych przez rządy gubernjalne Izbie sądowej warszawskiej, ludność Królestwa wynosi obecnie 7,690,024, w czem jest 3,769,180 mężczyzn i 3,920,844 kobiet. Najliczniejszą jest gubern. Warszawska, która, razem z Warszawą liczy 1,363,102 mieszkańców; następnie Lubelska licząca 963,662, najmniej liczną jest gubern. Plocka z 565,328 mieszkańcami. W 1865 r. Ludność Królestwa wyniosła 5,386,210 mieszkańców, czyli, w ciągu ostatnich lat 20-tu wzrosła o 2,304,214, t. j. w stosunku prawie 45 porc.

Z Petersburga. Niejakim p. Ustwoł skłemu ukradziono jedyny posiadat bilet pozycyjski premii. Mimo, iż poczynił stosowne kroki, nie zdolał odnaleźć ani biletu, ani złodzieja. Tymczasem bilet ów w jednym z ostatnich ciągłych wygrał 200 tysięcy rubli. Przerazoni i uradowany zarzem p. U. pobiegł do banku państwa i rzecz całą wyulczył, ale wygranej nie chciało mu wypłacić, gdyż nie okazał biletu. Pan U. wytoczył tedy proces bankowi państwa o 200,000 rs., lecz ze winien był jednocześnie zapłacić przeszło 1000 rs. rozmaitych opłat sądowych, a pieniędzy tych nie miał, skargę postawiono bez skutku. W tych dniach p. U. powtórna zaniósł prośbę, żądając zarzem, by mu przyznano causam paupertatis. Rezultat tego jedynego w swym rodzaju wypadku budzi niemałe zainteresowanie.

Stowarzyszenie złodziejskie. W Kijowie ujęto na przedmieściu Jarkowicy głośnego złodzieja Bazylego Buraka, który, jak się pokazało z toku śledztwa, stał na czele całej bandy złodziejskiej, zorganizowanej w stowarzyszenie, mające własny statut. Stowarzyszenie nosiło miano „torbochatów“.

Zakład lekniczy Pasteura notował temi dniami liczbę 1100 chorých, którzy w tym zakładzie byli dotąd pomieszczeni i leżeni. Ostatnimi czasami przybyło tam 4 Moskali, pokaszanych przez wilka wściekłego; jeden z nich z pogryzioną do połowy twarzą.

Od pewnego doktora rosyjskiego, który swego czasu towarzyszył chorým w podróży z Rosji do Paryża i tam przepędził czas ich leczenia, otrzymał dr. Pasteur telegraficzne zawiadomienie, że 19 byłych jego pacjentów ma się najzpełniej dobrze.

Komitet opiekujący się rozwojem zakładu stwierdził, że fundusze, które dotąd wpłynęły do kasy Towarzystwa ziemskiego zakładu kredytowego, przewyższają już cyfrę jednego miliona.

Na rozkaz papieża Leona XIII. w razie śmierci lub wydalenia się którego z męskich sopranoistów, śpiewających w kapliwy Sykstyńskiej, władze kościelne nie mają ich zastępować nowymi śpiewakami. Partje sopranowe i altowe wykonywać będą w przyszłości chłopcy i odpowiednio wyszkolone śpiewaczki. Słynny chórzelnik tedy wkrótce.

Nawracanie żydów. Towarzystwo misyjne angielskie w celu nawracania żydów na chrześcijaństwo, liczy obecnie 141 agentów i 35 stacyi. Na Anglie przypadają 4 stacje, na reszcie Europy 21, na Azję 6, na Afrykę 4. Towarzystwo dotychczas ochrzciło około 3,000 żydów.

Romantyczny, a dla głównego bohatera niebardzo przyjemny wypadek, zdarzył się w Paryżu. Malarz Tissier wystawił tego roku w paryskim „Salonie“ główkę pięknej kobiety z napisem: „Patrz w oczy moje!“ Oczy były rzeczywiście tak prześliczne, że się w nich zakochał bogaty Anglik p. Penhryn. Nie mogąc się pozbyć czaru, udał się syn Albionu do malarza, prosząc go, aby mu wskazał adres swojego modelu, mówiąc: „Ożenie się z nią pod słowem honoru!“ Na takie zapewnienie zaprowadził Tissier dziwaka do pierwowzoru swojego studjum. Była to uboga szwaczka, garbata i kulawa, lecz posiadała rzeczywiste ście to same oczy co obraz. Anglik dotrzymał słowa, wziął ślub, lecz odesławszy żonę do swoich dóbr został... sam w Paryżu.

Słynny aktor pijany na scenie. Rozgłośny tragic amerykański, Edwin Booth, występujący obecnie w Nowym Jorku razem z Salviniem w tragedjach szekspirowskich, zgwałcił podczas przedstawienia „Otelła“ publiczności bardzo niemiało niespodziankę. Zabawiwszy się poprzednio wesoło, przybył na scenę zupełnie pijany, mylił

się w roli, tacał się, nareszcie runął plackiem, uderzwszy głową o łańcuch, podtrzymujący kinietę. Po raz pierwszy w życiu doznał Booth z tego powodu goryczy — sykania, którego mu oburzona publiczność nie szczędziła.

Nowy baron. Pisma wiedeńskie donoszą o wyniesieniu do godności barona, postę Izby węgierskiej i prezesa gminy izr. w Peszcie p. Maurycego Wahrmana. Historia tej nominacji, wedle pism tych, jest dosyć interesująca. Na ostatni bal dworski w Wiedniu zaproszony został także Wahrman. Na balu Wahrman był jakby odosobniony; zdawało się, jakoby koła wysoko-arystokratyczne ostentacyjnie go omijały. Zauważył to cesarz, i zbliżywszy się do hr. Szechenyego, zapytał go o przyczynę tego odosobnienia — N. Panie! — odrzekł habria — arystokracja nasza zwykła przyznawać równość człowieczą tym tylko, którzy z tytułu do jej koła należą. Ze stojącymi po tą stronę, jakimiś bądby były ich zasługi, towarzysko się nie zadaje. — W takim razie, odrzekł cesarz tonem niezadowolonia, trzeba zasłużonego tego obywatela uczynić tytułem równym tym panom. Proszę w moim imieniu polecić marszałkowi szlachty, aby p. Maurycego Wahrmana przedstawił mi do nominacji na barona. Tak opowiada pisma wiedeńskie.

Klaviertödtter. Nareszcie znalazł się dobroczyńca ludzkości, jakiś Niemiec, który wynalazł przyrząd oświetlający, a raczej rozstrajający fortepian. Wynalazek ten, nazwany „Klaviertödtter“ — wiele i dla nas pożądany — otrzymał już patent rządu niemieckiego. Jestto przyrząd elektryczny, który dowolnie na czas pewien uniemożliwia życie fortepianu.

Bismarckiana. W Gazecie Radomskiej p. * * * podaje o Bismarcku kilka szczegółów ze wspomnień swego wuja, p. M. „Bzczony pan M. zamożny obywatel z Poznańskiego, jak inni młodzi wówczas, oddany był do uniwersytetu w Bonn nad Renem przez ojca, który miałem, że coś najlepszego robi, zapisując Polaka pod sztandary kultury niemieckiej. Takie były czasy, pod tem godłem jeszcze się nikt nie domyślał wiarołomnej polityki krzyżackiej; uniwersytet w Bonn naówczas w oczach szlachty poznańskiej uchodził za katolicki, arystokratyczny; zaś dla Niemców za najlepiej przystosobioną przyszłych dyplomatów. Cisnęła się tam młodzież tej arystokracji a między innymi przybył w widoku karjery ubogi szlachcisk pomorski, p. Otto Schönhausen. Zaznajomił się z nim p. M. Obaj uczęszczali na tak zwane nauki kameralne, często razem robili wycieczki do sąsiedniego Kreuznachu. Nie nie zapomniał, według relacji swojego wuja, w młodym ubogim szlachcisku z Pomoza przyszłego wroga naszego. Byłto człowiek dobrze wychowany, gładki, i do korda i szklankiorky, prawie niby nasz, i żył bardzo dobrze z Polakami, a nawet posadzano go, że wdzięki Polki, hrabianki M. chwiliwo tam dla kuracji bawiąc, wielkie na nim wrażenie zrobiły, ale różnica wiary, nikłosej pozycji, oprócz admiraacji, nie pozwalały myśleć o niczem więcej.

Pan M. opowiadał mi, że ten, co nas wysłał do Monaco, nieraz sam po domach grę, nad Renem, poprawy losu szukał. Z tych czasów pan M. czytał mi anegdotkę, znaną ogółowi z pism francuskich: Bismarck, będąc w domu gry w Homburgu, spostrzegł, jak towarzyszy jego sygnał po ondy kapelusza. „Daj pokój! — rzekł hr. Otto Schönhausen, „to kapelusze ks. praskiego, ja go poznaję, bo nikt nie ma tak ciasnej głowy, jak on.“ Ten sam p. M. opowiadał mi wiele szczegółów innych jeszcze z owych czasów, zanim Napoleon III. oceniszyszy zdolności Bismarka, przeszedł go zartobliwie woźnicą, czy stangretom Enropy. Roku 1861 p. M. odwiedził ks. Bismarka; naturalnie rozmowa zaczęła się od wypadków u nas. Nagle w trakcie tego kanclerz, czy też minister jeszcze wtedy, podnosząc lewą nogę i rozpatrując uważnie podszewkę buta, ostro mierząc oczyma interlokutora, zagaduje go: „Czybyś pan miałem, że nam tak bardzo o waszą rekonstytucję chodzilo?“ Co do pochodzenia kanclerza, niby ze Szwabian, p. M. nigdy nie słyszał, aby dzisiejszy książę żelazny kiedy się tem chwalił.

Ranke.

W Berlinie zgasił po kilkordniwej agonji w 91 roku życia znakomity, najznakomitszy historyk niemiecki Leopold Ranke. Do ostatnich chwil pracował z umysłem niespożyтым a energią, z jaką zgrybiwały starzec z pyłu zamierzchłych wieków odgrzebywał prawdę dziejową, wprowadził cały świat uczony w zdumienie.

Leopold Ranke urodził się w r. 1795 w Turynji a pierwszymi mistrzami studenta, który z klasycznej Schulpforty przywędrował do poważnego Lipska, byli Tukidides, Luter i Fichte. Wrażenia młodości trwają całe życie; to też w pismach Rankego odbiły się na zawsze ścisłość historyka, wyrazistość reformatora i głębokość filozofa.

Pierwsze jego dzieło „Dzieje romańskich i germańskich ludów od 1494 do 1535“ i rzecz polemiczna „Do krytyki historyków nowszych“ wywarły w r. 1824 takie wrażenie, że młodego autora natychmiast powołano na nadzwyczajną profesurę do Berlina. Odbióła uniwersytetu tamtejszego pozostał Ranke aż do r. 1871.

Główna dziedzina badań jego były 16 i 17. stulecie. Rozebrał on z olimpijskim spokojem na wszystkie składniki wielką walkę świata romańskiego z germańskim w burzliwym, krwawym i pogożym nacechowanym wieku reformacji, z dokumentów dyplomatycznych wysnuł w szerokiach kontursach postać Fryderyka Wielkiego, z archiwalskiego niku do dziś nieznanych wydobłł dzieje rzeczywistej weneckiej i utworzył drogę do poznania lekceważonych przez historję ludów półwyspu bałkańskiego. Z równym zapamiętaniem odzwierciedlał losy Francji w onym przełomowym okresie a wspaniałe dzieło jego „Papież rzymski, ich kościół i państwo w 16. i 17. wieku“ rozstrzygnął szeroko imię autora i obudził w całym świecie katolickim nadzwyczajny interes. Ale nie tylko szerokie horyzonty wielkich epok historii ogarnął genialny umysł badacza; krytyczne poządanie prawdy, to samo, które z kurzu legendy

